

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Фаховий коледж Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної
академії ім. Тараса Шевченка

*Циклова комісія трудового навчання та технологій
і образотворчого мистецтва*

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

Павло ЯЛОВСЬКИЙ

« 01 » серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Художньо-прикладна графіка

Освітньо-професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**

Галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

Спеціальність **014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)**

Освітньо-професійна програма **Середня освіта (Образотворче мистецтво)**

Нікіфорчук Т.М. Художньо-прикладна графіка: робоча програма для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі знань 4 курсу галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво). Кременець, 2024. 18 с.

Розробник:

Нікіфорчук Тетяна Михайлівна – викладач циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва Фахового коледжу Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва

Протокол від «01» серпня 2024 р. № 1.

Голова циклової комісії _____

Віталій ПИСАРЕНОК

1.Вступ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Художньо-прикладна графіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Образотворче мистецтво) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво).

Важливою складовою частиною навчально-виховного процесу на факультетах художньо-естетичного спрямування педагогічних навчальних закладів країни є курс «Художньо-прикладна графіка». Основним змістом його є розкриття найважливіших етапів у розвитку історії художньо-прикладної графіки як виду образотворчого мистецтва, вивчення прийомів роботи і засобів виразності аналіз їх основних напрямків та стилів.

Курс «Художньо-прикладна графіка» є однією з провідних дисциплін у підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва, яка має забезпечити практичну та методичну готовність здобувачів освіти до організації і проведення урочної, позакласної, навчально-виховної роботи з образотворчого мистецтва.

2.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	
Кількість кредитів – 4,5	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна	
Змістових модулів – 4	Спеціальність 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)	Рік підготовки:	
		4-й	
Загальна кількість годин – 135	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Образотворче мистецтво)	Семестр	
		7-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; 1; 2 самостійної роботи здобувача – 2; 1; 1	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лабораторні	
		30	56
		Самостійна робота	
		15	34
		Вид контролю: Екзамен – 7 сем.	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить – 63,7% до 36,3%.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу полягає у послідовному вивченні здобувачами фахової передвищої освіти питань мистецтва графіки в історіографічному аспекті, теорії та практики художньо-прикладної графіки як виду образотворчого мистецтва; формування вмінь і навичок у відображенні реалістичного світу графічними засобами; вміння працювати у різних жанрах і техніках графічного мистецтва щодо самостійного творчого рішення завдань.

Завдання курсу - засвоєння необхідних понять та термінології з художньо-прикладної графіки;

- розвиток умінь та навичок у використанні засобів виразності графіки при створенні графічних робіт у різних техніках та матеріалах;

- оволодіння здобувачами фахової передвищої освіти різновидами оригінальної графіки та методиками їх виконання;

- формування у здобувачів професійних компетентностей з художньо-прикладної графіки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів фахової передвищої освіти повинні бути сформовані такі **компетентності**:

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК2 Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі.

СК3 Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей.

СК4 Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання.

СК16 Здатність розуміти основи образотворчої грамоти, аналізувати історичні етапи розвитку образотворчого мистецтва, художні твори;

використовувати спеціальну термінологію; усвідомлювати значення образотворчого мистецтва у вихованні учнівської молоді.

СК17 Здатність до оволодіння методологією образотворчої діяльності й засвоєння основ художньої майстерності.

СК18 Здатність володіти академічними та сучасними техніками, прийомами та засобами рисунку, живопису, композиції.

СК 24 Здатність створювати та реалізовувати художні проекти.

Програмні результати навчання

Нормативний зміст вивчення здобувачами фахової передвищої освіти навчальної дисципліни «Художньо-прикладна графіка» сформульований у таких програмних результатах навчання:

РН3 Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.

РН6 Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі.

РН11 Застосовувати інновації у професійній діяльності.

РН16 Володіти теоретико-методичними знаннями у галузі образотворчого мистецтва, принципами та закономірностями організації навчання образотворчому мистецтву в закладах загальної середньої освіти.

РН17 Уміти застосовувати у професійній та творчій діяльності художні техніки і матеріали образотворчого мистецтва та володіти основами художньої майстерності.

РН18 Уміти розвивати творчу уяву, образне мислення та художній смак учнів.

РН19 Виявляти здатність до створення власних художніх задумів, розробляти ескізи, проекти, виконувати та презентувати творчі роботи.

РН24 Володіти техніками оформлювального мистецтва.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Художньо-прикладна графіка

Тема 1. Теоретичні основи художньої графіки.

Місце графіки як навчальної дисципліни в системі художньо-педагогічної підготовки фахівця з образотворчого мистецтва. Короткий огляд історії виникнення та розвитку художньої графіки. Мистецтво графіки, його джерела та становлення. Загальна характеристика видів графіки. Класифікація графіки за способом утворення: унікальна, друкована, репродукційна. Класифікація та особливості видів графіки за способом застосування: станкова, прикладна. Класифікація та особливості видів графіки за призначенням: допоміжна, оригінальна. Техніки. Матеріали та інструменти.

Тема 2. Графічні зображальні засоби та їх функції. Графічні техніки і манери.

Засоби виразності графіки: лінія, пляма, штрих, крапка.. Художні прийоми та способи графічного зображення форми (тон, насиченість, акцент, фактура, текстура, колір, пластика, умовність, декоративність та стилізація форм). Технічні засоби формоутворення. Художньо-образне вирішення форми зображення в графічних техніках і манерах («гра таж», «водяний друк», «акватуш» і ін.).

Тема 3. Види друкованої графіки.

Види гравюри (ксилографія, літографія, офорт, ліногравюра, гравюра на картоні). Техніки виконання монотипії (змішана техніка: акварель і монотипія; малюнок тушшю і монотипія).

Змістовий модуль II. Художньо-шрифтова графіка

Тема 4. Мистецтво шрифтової графіки, його історія і розвиток.

Короткі відомості виникнення і розвитку шрифтової графіки від піктографії (піктограми) до сучасних видів шрифту.

Тема 5. Шрифт як основна частина книжкової графіки. Види шрифтів, їх характерні ознаки і застосування.

Шрифт як важлива складова оформлення книг, журналів, газет і іншої друкованої продукції. Дати поняття про конструкцію букв, складові елементи літер і цифр; чергування штрихів у буквах; основні і з'єднуючі елементи, засічки та їх форму. Ознайомлення із видами шрифтів (гротеск, антиква, давньоруський, каліграфічний, декоративний, готичний і ін.), матеріалами і інструментами для написання.

Тема 6. Створення художньо-шрифтових композицій.

Застосування художньо-шрифтової графіки на практиці. Засвоєння пропорцій шрифту та їх значення у вирішенні розумового змісту шрифтової композиції. Загальні правила виконання шрифтових робіт. Вміння аналізувати композиції художньо-шрифтових робіт.

Змістовий модуль III. Книжкова і ілюстративна графіка

Тема 7. Історія і розвиток художньо-технічного оформлення та ілюстрування книги.

Історія виникнення та розвиток книги – від рукописної до друкованої. Елементи книги, та їх особливості залежно від типу книги, її призначення.

Тема 8. Пізнавальні та естетичні фактори художньо-книжкової графіки.

Просвітницьке і естетичне значення художньо-книжкової графіки. Особливості технології творчого методу в процесі оформлення книжки. Зовнішні і внутрішні елементи структури книги. Виховання і розвиток естетичних відчуттів засобами книжкової графіки. Аналіз художньо-графічних складових частин книги.

Тема 9. Структура побудови композиції книги. Елементи книги.

Ознайомлення із структурою будови книги. Графіко-зображувальні засоби та їх використання в оформленні книжки. Шрифт, орнамент, ілюстрація. Особливості композиції обкладинки: художньо-шрифтове вирішення форми і змісту назви та рекламна функція обкладинки книги. Композиційні засоби та їх застосування при оформленні книжкового блоку. Симетрія, асиметрія, ритм,

контраст, нюанс, пропорції, фактура, колір. Види ілюстрацій: науково-пізнавальні та художньо-образні. Способи розміщення ілюстрації на сторінках книгах.

Тема 10. Виконання макету книги.

Методика роботи над макетом книжкового блоку (конструкцією та архітектонікою). Композиційні закономірності оформлення елементів структури книжкового блоку. Види розміщення ілюстрацій та способи верстки.

Змістовий модуль 4. Прикладна графіка та її застосування

Тема 11. Художньо-виразні засоби композиції прикладної графіки.

Значення прикладної графіки та її застосування. Малі форми прикладної графіки: листівки, піктограми, емблеми, знаки, марки, етикетки, запрошення, квитки, екслібриси тощо. Художні техніки та їх використання у створенні плаката та інших видів прикладної графіки.

Тема 12. Графічна мова плаката. Образотворчі засоби композиції плаката.

Види плаката, їх призначення. Особливості психологічного впливу сучасного плаката на глядача. Принципи організації зображення на плакаті. Специфічна умовність плаката. Знаково-символічні та предметні елементи структури композиції плаката.

Тема 13. Етикетка і упаковка. Особливості композиційної організації.

Використання художніх і технічних засобів в композиційному вирішенні етикетки і упаковки для досягнення емоційного впливу на глядача. Об'єктивна та суб'єктивна оцінка художньої цінності графічного твору. Оцінка виразних та зображальних особливостей твору графічного мистецтва.

Тема 14. Фірмові і товарні знаки, їх призначення. Специфіка композиційного вирішення.

Значення і застосування малих форм прикладної графіки (товарні і фірмові знаки). Показ художніх засобів вираження головного і допоміжного (складових елементів) в композиціях об'єктів прикладної графіки.

Тема 15. Створення композицій емблем, екслібрисів.

Поняття «емблема», «екслібрис». Знаково-символічні та предметні елементи структури композиції емблем, екслібрисів. Гармонія пропорційних відношень композиційної структури. Засоби гармонізації. Аналіз художнього вирішення ескізів графічних робіт.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		П(с)	лаб	інд.	С.р.	
1	2	3	4	5	6	7
4 курс 7 семестр						
Змістовий модуль I. Художня графіка						
Тема 1. Теоретичні основи художньої графіки	6			4		2
Тема 2. Графічні зображальні засоби та їх функції. Графічні техніки і манери.	8			4		4
Тема 3. Види друкованої графіки. Монотипія.	8			5		3
Разом за змістовим модулем I	22			13		9
Змістовий модуль II. Художньо-шрифтова графіка						
Тема 4. Мистецтво шрифтової графіки, його історія і розвиток.	7			5		2
Тема 5. Шрифт як основна частина книжкової графіки. Види шрифтів, їх характерні ознаки і застосування.	10			8		2
Тема 6. Створення художньо-шрифтових композицій.	6			4		2
Разом за змістовим модулем II	23			17		6
Разом за семестр	45			30		15
4 курс 8 семестр						
Змістовий модуль III. Книжкова ілюстративна графіка						
Тема 7. Історія і розвиток художньо-технічного оформлення та ілюстрування книги.	12			6		6
Тема 8. Пізнавальні та естетичні фактори художньо-книжкової графіки.	10			6		4
Тема 9. Особливості побудови композиції книги. Елементи книги.	10			6		4
Тема 10. Виконання макету книги.	10			6		4
Разом за змістовим модулем	42			24		18
Змістовий модуль IV. Прикладна графіка та її застосування						
Тема 11. Художньо-виразні засоби композиції прикладної графіки.	9			6		3

Тема12. Графічна мова плаката. Образотворчі засоби композиції плаката.	8			6		2
Тема13. Етикетка і упаковка. Особливості композиційної організації.	10			6		4
Тема14. Фірмові і товарні знаки. Їх призначення. Специфіка композиційного вирішення.	11			8		3
Тема15. Створення композицій емблем, екслібрисів.	10			6		4
Разом за змістовим модулем	52			32		16
Разом за 8-й семестр	90			56		34
Усього годин	135			86		49

6.Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
4 курс 7 семестр		
1	Зображальні засоби в художній графіці, її палітра; створити три тонові шкали з градаціями, використовуючи лінію, крапку, штрих як засоби зображення.	2
2	Виконати варіанти однієї композиційної структури, використовуючи різні способи формоутворення; виявити ознаки й властивості форми предметів в системі графічного зображення: лінійне, лінійно-площинне, об'ємне, силуетне, фактурне, комбіноване (декоративне).	2
3	Композиційна фраза за мотивами різновидового пейзажу. Створити композиційну фразу видового мотиву сільського пейзажу засобами графіки.	2
4	Використовуючи можливості графічної техніки «акватуш», сформуванати зміст структури композиції архітектурного пейзажу.	2
5	Використовуючи можливості графічної техніки «гратаж», сформуванати зміст структури композиції морського пейзажу.	2
6	Використовуючи різні способи графічного зображення (чорне, біле, кольорове), сформуванати зміст структури композиції за допомогою техніки «монотипія» або змішаної техніки (акварель і монотипія); виконати тематичну композицію у техніці гравюри на картоні.	4

7	Види шрифтів, їх характерні ознаки і застосування.	2
8	Виявлення графічних особливостей різних шрифтів (пропорцій, співвідношення штрихів, кількість і форма засічок). Виконати копію давньоруського шрифту.	4
9	Виявлення графічних особливостей різних шрифтів (пропорцій, співвідношення штрихів). Виконати алфавіт за допомогою «рубленого» шрифту.	3
10	Виявлення графічних особливостей різних шрифтів (пропорцій, співвідношення штрихів, кількість і форма засічок і т.д.). Виконати копію шрифту «антиква».	3
11	Виконати тематичну декоративно-шрифтову композицію.	3
12	Виконати тематичну художньо-шрифтову композицію.	1
Усього годин за семестр		30
8 семестр		
4 курс 8 семестр		
13	Виконати копії ілюстрацій майстрів книжкової графіки (за вибором) для вивчення художніх прийомів графічного зображення.	6
14	Виконати розгортку титульної сторінки з мальованими та шрифтовими елементами.	6
15	Створити кольорову ілюстрацію за сюжетом оповідання, вірша, пісні (за вибором).	6
16	Оформлення макету дитячої книжки за змістом української народної казки. Розробити композиційну структуру макету книжки, визначити архітекtonіку й морфологію конструктивної основи книжкового блоку.	6
17	Оформлення макету дитячої книжки за змістом української народної казки. Остаточо розробити всі елементи книжкового блоку: обкладинку, авантитул, титульний аркуш, фронтиспис, заставку, кінцівку, ілюстрації.	6
18	Створити шрифтовий плакат агітаційного призначення на теми «Україна», «Пори року», «Знаки Зодіаку» (за вибором), використовуючи художні засоби шрифтового плакату. Розробити ескізи і виконати один варіант в матеріалі.	3
19	Створити художньо-зображальний плакат на основі розробки композиції на теми «Флора», «Фауна», «Графіка», «Живопис», «Декоративно-прикладне	3

	мистецтво», «Скульптура» тощо (за вибором студента).	
20	Розробити ескізи й виконати один варіант етикетки до парфумів, до чаю чи кави (за вибором студента).	3
21	Розробити ескізи й виконати макет упаковки на вільну тему (з'єднання безклеєне).	3
22	Розробити ескізи товарного знака будь-якого підприємства, визначивши систематично-символічний зміст, модуль знака та його кольорову характеристику.	4
23	Створити емблему свого Вузу, факультету чи художньої школи. Створити афішу до художньої виставки одного з видів мистецтва.	4
24	Розробити ескізи композицій ескібрисів й виконати один чистовий варіант в матеріалі.	6
За семестр		56

8. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	4 курс 7 семестр	Кількість годин
1	Створити сполучення світлових контрастів, скласти різноманітні сполучення лінії, штриха й тонової плями в формальній безпредметній композиції графічної фрази.	2
2	Створити графічну композицію міського пейзажу, застосовуючи зображально-виразні прийоми і способи формоутворення та різноманітність графічної палітри (штрих, лінія, пляма, крапка).	2
3	Створити абстрактну композицію за допомогою техніки «водяний друк».	2
4	Створити композиційну фразу пейзажного мотиву засобами графіки (техніка «гравюра на картоні»)	2
5	Виконати абстрактну композицію в теплій і холодній гамі кольорів (техніка «монотипія»).	2
6	Виконання копій різних видів шрифтів	3
7	Виконати шрифтову композицію на вільну тему.	2
Усього годин за семестр		15
4 курс 8 семестр		
8	Засвоєння теоретичного матеріалу за першоджерелами та аналіз практичного досвіду художників книги.	2
9	Розробка ескізів ілюстрацій до літературного твору, пошуки формоутворюючих та композиційних засобів в оформленні художнього образу за змістом літературного твору.	2

10	Збір підготовчих матеріалів для оформлення макету книги (замальовки, малюнки, начерки), композиційні пошуки та визначення стилістичної зображально-виразної графічної мови.	2
11	Створити художньо-зображальний плакат на природоохоронну або здоров'язберігаючу тему	4
12	Розробити ескіз етикетки до одягу.	4
13	Розробити ескіз і виконати в матеріалі подарункову упаковку.	4
14	Власна інтерпретація форми і колірною вирішення фірмового знаку відомої компанії	8
15	Створити емблему свого міста, області, заводу, фабрики (за вибором студента).	4
16	Розробити і виконати в матеріалі особистий ескібрис в техніці ліногравюри.	4
Усього годин за семестр		34
Разом		49

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти під час самостійної роботи на семінарських (практичних) заняттях

1-2 бали – здобувач фахової передвищої освіти володіє елементарними теоретичними знаннями, його відповіді правильні, але недостатньо осмислені; завдання для самостійної роботи виконує на низькому рівні, з неточностями.

3 бали – здобувач фахової передвищої освіти на середньому рівні володіє теоретичними знаннями, його відповіді повні, але з деякими неточностями; здатний до виконання практичних завдань, однак не в повному обсязі, з помилками.

4 бали – здобувач фахової передвищої освіти володіє системними знаннями та здатністю до їх практичного застосування; правильно або з незначними помилками та в повному обсязі виконує практичні завдання.

5 балів – здобувач фахової передвищої освіти на високому рівні володіє теоретичними знаннями та здатний до їх творчого практичного використання; правильно виконує практичні завдання; активно працює над підвищенням рівня своєї професійної компетентності.

9. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: практичні заняття, бесіда, розповідь, практичні та дослідні роботи, самостійна робота, спостереження, аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, брейнсторм, метод проєктів, художньо-педагогічний аналіз творів образотворчого мистецтва тощо.

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні, опора на життєвий і професійний досвід здобувачів, створення відчуття успіху у навчанні.

3. Наочний (показ зразків робіт студентів, ксерокопій, репродукцій, таблиць, схем тощо); метод формування пізнавального інтересу; пояснювально-ілюстративний (розповідь, педагогічний рисунок, ілюстрування); практичний (тренувальні вправи, виконання поточних завдань); стимулювання та мотивації (самостійне спостереження, аналіз, практична робота, творчі завдання).

10. Методи контролю

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне, фронтальне, групове), практичні заняття, перевірка виконання здобувачами завдань самостійної роботи.

Підсумковий контроль: екзамен у 7-ому семестрі.

11. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни «Художньо-прикладна графіка»

Оцінку «5», «відмінно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який на високому рівні володіє теоретико-методологічними знаннями у сфері мистецького виховання учнів початкових та середніх класів. Уміє максимально використовувати у педагогічній діяльності набуті знання і практичні уміння, успішно розв'язує проблеми особистісного розвитку учнів, формування у школярів образотворчої культури, естетичного досвіду, емоційно-ціннісного ставлення до українського та світового мистецтва. Виявляє високий рівень світосприйняття і світовідчуття мистецького мислення, потребу в художньо-педагогічній діяльності, самовдосконаленні. Демонструє готовність до ефективного здійснення мистецько-виховної діяльності в закладах загальної середньої освіти.

Оцінку «4», «добре» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який володіє навчально-програмовим матеріалом у процесі розв'язання творчих завдань з курсу, однак допускає термінологічні помилки, не завжди логічно використовує теоретичні знання. Вирізняється стандартністю мистецько-педагогічного мислення. Потребує вдосконалення умінь та навичок, здобутих під час вивчення навчальної дисципліни, розвитку рівня професійної мотивації.

Оцінку «3», «задовільно» – здобувач фахової передвищої освіти, який виявляє знання і розуміння основних аспектів проблеми мистецького виховання школярів, проте вони недостатньо глибокі та осмислені. Інколи демонструє алогічність у відтворенні навчального матеріалу. Виявляє вміння частково аналізувати теоретичні аспекти проблем мистецького виховання школярів, проте робить неточні висновки. Не вміє застосувати здобуті знання для вирішення мистецько-педагогічних проблем, які виникають у процесі здійснення мистецько-освітньої діяльності.

Оцінку «2», «незадовільно» – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення навчальної дисципліни. Демонструє елементарні знання теоретичного матеріалу. Не здобув практичних умінь і

навичок, необхідних для мистецько-освітньої діяльності в закладах загальної середньої освіти. Не вміє логічно мислити і висловлювати свою думку.

12. Методичне забезпечення

Навчально-методичне забезпечення, періодичні видання, методичні посібники, зразки робіт здобувачів.

13. Рекомендована література

Базова

1. Білодід Ю. М., Поліщук О. П. Основи дизайну : навч. посібник Київ : ПАРАПАН, 2004. 240 с.
2. Диклич Л. Мовою графіки. Київ : Мистецтво, 2007. 202 с.
3. Запаско Я.Л. Мистецтво книги на Україні. Львів: Мистецтво, 2001. 136с.
4. Кириченко М. А., Кириченко І. М. Основи образотворчої грамоти : навч. посібник для студентів ВНЗ. 2-ге вид.. перероб. і доп. Київ : Вища школа, 2002. 190 с.
5. Куленко М. Я. Основи графічного дизайну : підручник для студентів ВНЗ. 2-ге вид., випр. та доп. Київ : Кондор, 2007. 489с.
6. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей : навч. посібник для студентів ВНЗ. Київ : Кондор, 2006. 200 с.
7. Лагутенко О. Graphien графіки. Нариси з історії української графіки ХХ століття. Київ : Грані-Т, 2007. 167 с.
8. Лагутенко О. Українська графіка першої третини ХХ століття. Київ : Грані-Т, 2006. 239 с.
9. Луцан Н. І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну : навч. посібник для студентів ВНЗ. Вид.2-е. Київ : Слово, 2010. 170 с.
10. Матеріалознавство : підручник для студентів ВНЗ / К. К. Пушкарьова, М. О. Кочевих, О. А. Гончар, О. П. Бондаренко ; за ред. К. К. Пушкарьової. Київ : Ліра-К, 2012. 592 с.
11. Резніченко М. І., Твердохлібова Я. М. Художня графіка. Змістові модулі 1, 2 : навч.-метод. посібник для студентів художньо-графічних факультетів ВНЗ. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2011. 271 с.

Додаткова

1. Омелян Я. Живопис. Графіка Текст: каталог. Тернопіль : Джура, 2008. 96с.
2. Омелян, Я. Екслібриси (книжкові знаки); упоряд. біограф. довідок Н. Дашенко [та ін.]. Вид. VII. Тернопіль, 2006. 109 с.
3. Омелян, Я. Екслібриси пам'яті (книжкові знаки); упоряд. біограф. довідок Н. Дашенко [та ін.]. VIII вид. Тернопіль, 2007. 153 с.
4. Удін Є.Т. Вибрані твори : до 70-річчя з Дня народження і 50-річчя творчості. Тернопіль : Удін Є.,2007. 96с.

14. Інформаційні ресурси

<http://vseslova.com.ua>

<http://ukped.com>

Фаховий коледж КОГПА ім. Тараса Шевченка. URL:

<https://kogpa.edu.ua/uk/fakhovyi-koledzh>

Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/>

Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>